Nota: Bijlage B26 Verantwoordingsnota vergunnings-aanvraag Bekken Itterbeek

Opdracht	Bekken Itterbeek
Opdrachtgever	Primato / Boomkwekerij Op de Beeck
Uw kenmerk	
Ons kenmerk	Bijlage B26 Verantwoordingsnota Itterbeek rev2.docx
Versie	Rev 2
Datum	11 februari 2025
Auteur	Jitse Faes, Projectingenieur
Vrijgave	Bart Jacobs, Project Manager

1 Voorwerp van de aanvraag

Deze vergunningsaanvraag betreft de aanleg van een bufferbekken nabij de Itterbeek. In de directe omgeving van het bufferbekken zijn op heden boomkwekerij Op De Beeck en tomatenbedrijf Primato actief, die beiden een zekere waterbehoefte hebben. In tijden van droogte moeten ze op heden beroep doen op leidingwater of water uit het Netekanaal / vijver Klein Boom, wat een hoge kost met zich meedraagt en bovendien niet duurzaam is. Door tijdens periodes met wateroverovloed water uit de Itterbeek te capteren in het bufferbekken, kunnen de bedrijven in latere periodes van droogte dit water aanspreken om een duurzamer bedrijfsmodel te creëren. Uit hydraulische modellen blijkt dat het projectvoornemen voor een jaarlijks nuttige toepassing van 40 000 m³ (overstromings)water zou zorgen.

Bijkomend zorgt de captatie in periodes van wateroverovloed ervoor dat de overstromingsdruk vanuit de Itterbeek op de omgeving vermindert.

Er wordt enkel water uit de Itterbeek onttrokken in de periode oktober-maart, bij hoge waterpeilen. Het water stroomt hiervoor vanuit de Itterbeek naar een captatiebekken, van waaruit een pomp het water verpompt naar een bufferbekken. Vanuit dit bufferbekken zal tomatenbedrijf Primato nagenoeg jaarrond water onttrekken om het – na een zuiveringsstap – te stockeren in reeds bestaande waterbuffers. Boomkwekerij Op De Beeck zal water rechtstreeks uit het bufferbekken onttrekken voor irrigatie, dit zal enkel in de zomerperiode gebeuren.

Een tweede doel van het projectvoornemen is om een kwaliteitsvol landschap te creëren in de overstromingszone tussen het bufferbekken en de Itterbeek en de biodiversiteit en de beleefbaarheid van het landschap te verhogen.

De verschillende vergunningsplichtige ingrepen worden kort omschreven.

1.1 Stedenbouwkundige handelingen

1.1.1 Reliëfwijziging

Het bufferbekken wordt aangelegd op perceel 226, ten noorden van de Itterbeek. Het bufferbekken bestaat uit een omwalling rond een ontgraving. Deze techniek laat toe de buffercapaciteit te maximaliseren zonder enerzijds een hoge omwalling of anderzijds een erg diepe ontgraving te moeten creëren. De hoogte van de omwalling werd zo gekozen dat zij niet boven ooghoogte komt.

De bodem en taluds van het bekken dienen waterdicht te worden afgewerkt omdat het gestockeerde water anders algauw via het grondwater naar de Itterbeek zou terugvloeien. Om een goede landschappelijke inpassing van het bekken te verkrijgen, wordt bovenop de waterdichte laag een afdekking met teelaarde voorzien langsheen de buitenzijde van het bufferbekken. De binnenzijde wordt niet afgedekt.

Het maximaal vulpeil van het bekken wordt vastgelegd op 25 cm onder het kruinpeil van het bekken. Dit vulpeil werd bepaald in overleg met de waterloopbeheer, Provincie Antwerpen DIW. Aangezien het bekken enkel via een pomp gevoed kan worden (de impact van neerslag op het waterpeil in het bekken is zeer gering), is er geen reëel risico op waterstanden boven dit maximaal vulpeil. Desalniettemin wordt een noodoverlaat voorzien zodat neerslag kan wegstromen naar een gracht die in de Itterbeek uitmondt.

Oppervlakte bufferbekken (incl. wal)	12 258 m²
Maximaal buffervolume bufferbekken	± 19 605 m³
Bodempeil bufferbekken	10.50 mTAW
Specificaties omwalling	405 m lang, 8/4 taluds, 1 m kruinbreedte, kruinpeil 12.80 mTAW
Specificaties noodoverlaat	3 m breed, kruinpeil 12.55 mTAW, oeverbescherming in schanskorven, bescherming van pad in steenbestorting + zand

Om het bufferbekken te kunnen vullen, is een pompinstallatie vereist (zie stedenbouwkundige handeling "Watertransport"). Deze pompinstallatie onttrekt het water niet meteen uit de Itterbeek, maar vanuit een captatiebekken dat enkel vult bij verhoogde waterstanden in de Itterbeek. Dit zorgt voor een efficiëntere werking van de pompinstallatie (het captatiebekken vormt een pompboezem) en heeft een milderend effect op piekwaterpeilen in de Itterbeek.

Het captatiebekken wordt niet van een waterdichte laag voorzien. Op die manier kan niet-verpompt water infiltreren en de grondwatertafel voeden. Bijkomend verhoogt dit de landschappelijke inpassing van het captatiebekken doordat de taluds en bodem een natuurlijke begroeiing kunnen krijgen. Het bodempeil van het captatiebekken wordt voorzien op het inlaatpeil vanuit de waterloop. Zo kent het bekken een open verbinding met de waterloop en wordt er enkel oppervlaktewater uit de waterloop opgepompt en geen ongewenst grondwater. Rond het captatiebekken wordt geen omwalling voorzien, dit is immers niet nuttig gezien de functie van het bekken en zou de landschappelijke inpassing negatief beïnvloeden.

Het basiswaterpeil in de Itterbeek ligt lager dan het bodempeil van het captatiebekken. Dit betekent dat dit captatiebekken doorgaans niet met water gevuld zal zijn en bijgevolg zal ontwikkelen als vochtige natuur.

Ter hoogte van de aanzuigleidingen naar de pompput wordt in het captatiebekken een beperkte zandvang aangelegd. Deze zandvang wordt met steenbestorting bekleed zodat deze niet telkens dieper geruimd zou worden. Een zandvang in dit captatiebekken zal de levensduur van de pompen aanzienlijk verhogen en zal sedimentatie in het bufferbekken vermijden, waardoor deze minder frequent geruimd moet worden.

Oppervlakte captatiebekken	2 150 m²
Extra buffer t.g.v. ontgraven captatiebekken	± 2 415 m³
Bodempeil captatiebekken	9.71 mTAW

Het captatiebekken wordt vanuit de Itterbeek gevoed via een lokale verlaging in de oeverwal van de waterloop. De bodem van deze verlaging wordt bekleed met schanskorven om deze voldoende draagkracht te geven om berijdbaar te zijn voor de onderhoudsvoertuigen van de Itterbeek en om erosie te vermijden. Een damwand met kruin op het ontworpen terreinpeil bewaart het instroompeil van het bekken en voorkomt erosie door waterstromen rond/onder de voorziene inlaat. De verlaging heeft aan weerszijden een flauwe helling en is bijgevolg berijdbaar door onderhoudsvoertuigen.

Oppervlakte schanskorven	252 m²
Kruinpeil damwand	9.71 mTAW
Hellingsgraad flauwe hellingen	10 %

Om de landschappelijke en ecologische waarde van het gebied verder te verhogen, wordt bijkomend een meanderende waterpartij aangelegd aan de Itterbeek. Deze uitgraving wordt van een zeer flauwe noordelijke talud voorzien, zodat deze optimaal kan functioneren als site voor amfibieën en een brede waaier aan habitats oplevert voor lokale vegetaties. De voeding van de backwater gebeurt voornamelijk vanuit het noordelijk grachtenstelsel. De gracht die op heden in de Itterbeek uitmondt, wordt immers via de waterpartij omgeleid. Hiervoor wordt de gracht lokaal gedempt en wordt een nieuwe verbinding met de uitgraving aangelegd. Het bodempeil van de uitgraving ligt boven de laagste grondwaterpeilen zodat deze in de zomer droog kan vallen. Dit is een belangrijke randvoorwaarde voor de ontwikkeling van amfibieën. Anderzijds is de verbinding met de Itterbeek voorzien van een drempel om in natte periodes het water langer vast te houden, geen grondwater te draineren en te voorkomen dat water vanuit de Itterbeek (met mindere waterkwaliteit) in de waterpartij zou stromen.

Specificaties waterpartij	lengte: 158 m, bodembreedte: 1 m, bodempeil: 9.60 -> 9.50 mTAW
Drempelpeil	10.30 mTAW

1.1.2 Werken aan waterlopen

In combinatie met hogervermelde ingrepen wordt ook de ecologische waarde van de Itterbeek zelf verhoogd. Er wordt extra structuur aan de waterloop gegeven door op verschillende locaties dood hout in de bedding aan te brengen als stroomdeflectoren. Dit dood hout zorgt voor stromingsvariatie, biedt een paaiplaats voor sommige fauna en zorgt in beperkte mate voor een verhoging van de laagste waterstanden. Op die manier draagt het dood hout bij aan structuurkwaliteitsverbetering, verhoging van de diversiteit en bescherming tegen droogte.

Het aanbrengen van dood hout betreft telkens bundels takken op de bodem van de Itterbeek over een breedte van ruwweg 75% van de bodembreedte, alternerend op de linker- en rechterzijde van de waterloop. Het dood hout wordt telkens ter plaatse gehouden d.m.v. enkele perkoenpalen. Alle dood hout betreft kroonhout van bomen uit de directe omgeving.

Aantal locaties dood hout	9 stuks
Tussenafstand tussen bundels	± 30 m

1.1.3 Watertransport

Het gecapteerde water dient van het captatiebekken verpompt te worden naar het bufferbekken. Om vervolgens van het bufferbekken naar de waterzuiveringsinstallatie van Primato getransporteerd te worden, is een tweede installatie nodig. Tenslotte is er ook een afnamepunt nodig voor het gebufferde water t.h.v. het bufferbekken. Boomkwekerij Op De Beeck zal immers het water via voertuigen verspreiden over hun terreinen.

De waterzuiveringsinstallatie voor het water naar Primato omvat onder meer een zandfilter die regelmatig moet gespoeld worden. Het spoelwater wordt lokaal opgevangen, wordt ontslibd middels bezinking en wordt daarna naar het pompstation nabij het captatiebekken geleid. Zo kan het worden opgenomen in het recuperatiecircuit.

In totaal zijn er dus vier circuits:

- Captatiebekken -> bufferbekken
- Bufferbekken -> waterzuiveringsinstallatie Primato
- Bufferbekken -> captatiepunt t.h.v. bufferbekken
- Waterzuiveringsinstallatie Primato -> pompput captatiebekken

De pompputten bestaan telkens uit geprefabriceerde betonnen inspectieputten. Deze worden d.m.v. HDPE buizen gevoed vanuit de bekkens. Via HDPE persleidingen wordt het water vervolgens ondergronds op voornamelijk privéterrein getransporteerd. Al deze infrastructuur bevindt zich dus ondergronds. Het captatiepunt t.h.v. het bufferbekken betreft enkel een leiding die op het bekken is aangesloten, de pompinstallatie bevindt zich op de voertuigen.

De kruising met de Itterbeek gebeurt t.h.v. de geplande wandelbrug (zie stedenbouwkundige handeling “Brug”), deze locatie werd bepaald in onderling overleg met o.a. de waterloopbeheerder.

Om het bufferbekken eventueel gravitair te kunnen laten leeglopen, wordt vanuit de pompput aan het bufferbekken een gravitaire verbinding met het grachtenstelsel voorzien met een knijpopening. Gezien het economische doel van het bufferbekken, is het geenszins de bedoeling om deze gravitaire lozing veelvuldig te gebruiken, maar deze biedt wel de mogelijkheid om de waterstand in geval van een calamiteit (dringend onderhoud nodig, dreigend overtoppen van het bekken,…) te kunnen verlagen. Het wegstromende water komt in eerste instantie terecht in de waterpartij (zie stedenbouwkundige handeling “Reliëfwijziging”), waar het kan infiltreren en dus niet bijdraagt aan piekdebieten op de Itterbeek. De gracht wordt lokaal beschermd met steenbestorting om erosie door het lozingswater te vermijden.

captatiebekken -> bufferbekken	lengte: ± 320 m, Ø 160 mm, 50 l/s
bufferbekken -> waterzuivering	lengte: ± 790 m, Ø 60 mm
bufferbekken -> captatiepunt	lengte: ± 16 m, Ø 160 mm
waterzuivering -> pompput captatiebekken	lengte: ± 490 m, Ø 150 mm
Specificaties gravitaire knijpopening	Ø250 mm PVC-buis met schuif, lengte: ± 5 m

1.1.4 Brug

Op heden is er reeds een wandelbrugje aanwezig over de Itterbeek, doch deze brug bestaat uit metalen roosters zonder borstweringen en is bijgevolg niet veilig voor wandelaars. Er werd afgesproken met de waterloopbeheerder dat de brug vervangen zou worden door een nieuwe, landschappelijk inpasbare wandelbrug. De nieuwe wandelbrug bestaat uit een stalen draagstructuur met een houten brugdek en borstwering. De fundering van de landhoofden is op gestapelde schanskorven.

Afmetingen wandelbrug	1 x 4.60 m

1.1.5 Duiker

Ter hoogte van de waterzuiveringsinstallatie (niet-vergunningsplichtig) dient een niet-geklasseerde gracht te worden gekruist. De persleiding kan uiteraard onder de bodem van de gracht aangelegd worden, doch om een vlotte bereikbaarheid tot de waterzuiveringsinstallatie mogelijk te maken, wordt een inbuizing van de gracht voorzien.

Specificaties inbuizing	Ø500 betonbuis, prefab betonnen kopmuren, BOK: 13.50 -> 13.43 mTAW

1.1.6 Waterzuivering

Op de terreinen van tomatenbedrijf Primato wordt een waterzuiveringsinstallatie aangelegd om het gebufferd water te kunnen zuiveren vooraleer het te gebruiken in de tomatenteelt. De waterzuiveringsinstallatie bestaat uit een (zee)container met hierin de technische installaties, gecombineerd met een zandfilter. Om het spoelwater uit de zandfilter te kunnen opvangen wordt deze geplaatst in een betonnen kuip waarin het spoelwater kan bezinken voor het wordt afgevoerd naar de pompput van het captatiebekken. Het slib zal worden afgevoerd naar een verwerker. Omwille van de stabiliteit zal de container geplaatst worden op geprefabriceerde betonnen platen (type Stelcon).

Afmetingen container (l x b x h)	6.00 x 2.50 x 2.50 m
Afmetingen vloerplaten onder container	8.00 x 4.00 m
Specificaties zandfilter	kunststof, Ø200 mm, hoogte 2 m
Specificaties inkuiping zandfilter	beton, 3 x 3 m, randen met hoogte 0.50 m

Verder worden enkele niet-vergunningsplichtige werken uitgevoerd:

- Opbraak van de bestaande wandelbrug (vrijgesteld van vergunningsplicht cfr. Vrijstellingsbesluit Artikel 13.2 1°)
- Aanplant van een bomenrij rond het bufferbekken. Deze bomenrij zorgt voor nog betere visuele afscheiding van het bufferbekken

  Deze bomenrij zal bestaan uit een brede variatie aan boomsoorten die goed gedijen in dit type omgeving. Hiervoor wordt gedacht aan es, veldesdoorn, eik, canadese populier, hazelaar, (knot)wilg, meidoorn, rode kornoelje. De bomenrij kan aangerijkt worden met een ondergroei van bv. bramen en wilgenopslag.

- Aanplant van bomen tussen de natuurinrichting en het bufferbekken (dit is in feite verderzetting van de huidige agrarische activiteit op deze gronden en houdt dus geen wijziging in t.o.v. de huidige situatie).

  De aangeplante bomen zullen gebruikt worden als zaadgaard voor het leveren van zaad waarmee bomen opgekweekt kunnen worden, dit betekent dat de aangeplante bomen langdurig zullen blijven en dus een hogere landschappelijke waarde zullen hebben dan de huidige aanplant.

- Plaatsen drainagebuizen onder het captatiebekken (vrijgesteld van vergunningsplicht cfr. Vrijstellingsbesluit Artikel 5.2 2°)

  De drainagebuizen onder het bufferbekken worden louter aangelegd om de lokale grondwaterstand tijdelijk te kunnen verlagen ingeval van een calamiteit, waardoor het bufferbekken volledig dient te worden geledigd voor dringend onderhoud. Dit is enkel van toepassing tijdens natte periodes, wanneer de grondwaterstand hoog is en het bekken (gedeeltelijk) gevuld is. Door de grondwaterstand lokaal tijdelijk te verlagen, kan het bekken volledig geledigd worden zonder schade aan het bekken te berokkenen door de grondwaterdruk. Hiertoe wordt het drainagestelsel aangesloten op een ontvangstput. In geval van werken kan hierin een mobiele pomp geplaatst om de grondwaterdruk onder het bufferbekken tijdelijk te verlagen.

- Gewoonlijk gebruik van de gronden binnen het projectgebied om de geplande werken te kunnen uitvoeren (vrijgesteld van vergunningsplicht cfr. Vrijstellingsbesluit Artikel 7.1)

1.2 Wijziging vegetatie of kleine landschapselementen

1.2.1 Wijziging klein landschapselement - Itterbeek

De Itterbeek wordt aangepast door aanleg van het dood hout en het vervangen de brugconstructie

Gezien de vegetatiewijzigingen allen plaatsvinden binnen een straal van 100 m van de serres van tomatenbedrijf Primato, kan besloten worden dat de vergunningsplicht voor vegetatiewijzigingen niet van toepassing is (cfr. het Natuurdecreet Art 2, 35°).

1.2.2 Wijziging klein landschapselement - grachten

Enkele bestaande grachten in de omgeving van de Itterbeek worden lokaal aangepast om de geplande werken mogelijk te maken. Deze aanpassingen betreffen aanpassingen van bestaande kleine landschapselementen, met name de grachten.

Alle ingrepen kan men terugvinden op de ontwerpplannen in bijlage B27.

2 Ruimtelijke context van de geplande werken

2.1 Feitelijke uitzicht en toestand projectgebied

Het projectgebied is gelegen in Lier en Putte. Het betreffen landbouwpercelen in een omgeving met veel ontwateringsgrachten, die allen afwateren naar de Itterbeek. De percelen in het projectgebied werden de voorbije jaren aangewend voor de teelt van granen (met name haver), gras en boomplantsoen.

Enkele foto's zijn toegevoegd in bijlage B27 en aangeduid op het inplantingsplan.

2.2 Zoneringsgegevens

De terreinen waar de werken worden uitgevoerd, zijn gelegen te Lier en Putte.

De kadastrale ligging van de percelen is terug te vinden op het Omgevingsloket.

2.3 Overeenstemming en verenigbaarheid met de wettelijke en ruimtelijke context

2.3.1 Ruimtelijke planning

2.3.1.1 Gewestplan

op het gewestplan is het projectgebied aangeduid als agrarisch gebied.

De omliggende gronden liggen in agrarisch gebied, met op ruimere afstand woongebied met landelijk karakter, ambachtelijke bedrijven en kmo's en milieubelastende industrieën.

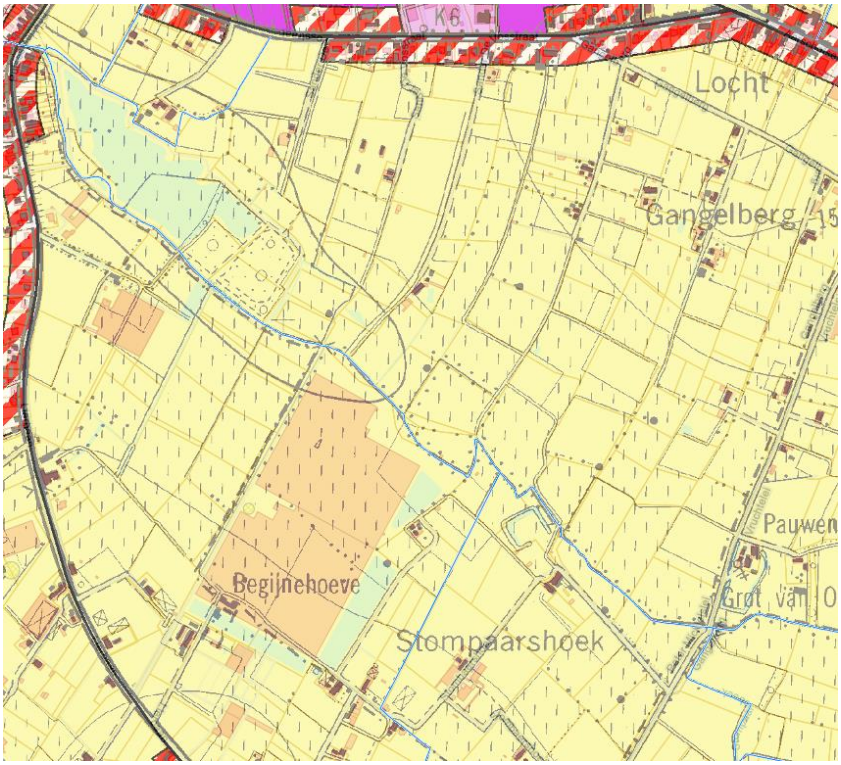

Onderstaand zijn de stedenbouwkundige voorschriften voor agrarisch gebied:

> *Artikel 4.1: Agrarische gebieden*
>
> *De agrarische gebieden zijn bestemd voor de landbouw in de ruime zin. Behoudens bijzondere bepalingen mogen de agrarische gebieden enkel bevatten de voor het bedrijf noodzakelijke gebouwen, de woning van de exploitanten, benevens verblijfsgelegenheid voor zover deze een integrerend deel van een leefbaar bedrijf uitmaakt, en eveneens paraagrarische bedrijven. Gebouwen bestemd voor niet aan de*

grond gebonden agrarische bedrijven met industrieel karakter of voor intensieve veeteelt, mogen slechts opgericht worden op ten minste 300 m van een woongebied of op ten minste 100 m van een woonuitbreidingsgebied, tenzij het een woongebied met landelijk karakter betreft. De afstand van 300 en 100 m geldt evenwel niet in geval van uitbreiding van bestaande bedrijven. De overschakeling naar bosgebied is toegestaan overeenkomstig de bepalingen van artikel 35 van het Veldwetboek, betreffende de afbakening van de landbouw- en bosgebieden.

2.3.1.2 RUP of BPA

Ter hoogte van de aan te leggen duiker is het gemeentelijk RUP "Open Ruimte Putte" van toepassing. Hierin zijn geen stedenbouwkundige voorschriften opgenomen.

Ter hoogte van de Itterbeek is het provinciaal RUP "retentiezone Itterbeek" van toepassing. In dit PRUP is de waterloop aangeduid als "zone voor waterberging in functie van landschappelijke aanleg. Volgende zijn de stedenbouwkundige voorschriften voor dit gebied:

2.1 Beekoevers

In functie van het verhogen van de bergingscapaciteit en het versterken van de natuurwaarde kunnen binnen de zone natuurtechnische oevers, plasbermen, paaiplaatsen etc. worden aangelegd waarbij de meandering van de beek wordt versterkt.

2.2 Reliëf

Enkel in functie van de aanleg van plasbermen zijn reliëfwijzigingen toegestaan.

2.3 Beplanting

Vanuit landschappelijk oogpunt wordt een rijbeplanting bestaande uit streekeigen hoogstammige bomen langsheen de beek toegelaten.

2.4 Bebouwing

Binnen deze zone is geen enkele vorm van bebouwing toegelaten.

2.5 Verhardingen

Het aanleggen van verhardingen is niet toegestaan binnen deze zone.

In het PRUP wordt niet expliciet vermeld dat de geplande aanbrenging van dood hout conform de stedenbouwkundige voorschriften is. Hoewel er kan begrepen worden dat dit wel conform de geest van het PRUP is, wordt desondanks in hoofdstuk 2.4 een gemotiveerde afwijking van de stedenbouwkundige voorschriften aangevraagd.

De aanleg van de infrastructuur die in het teken staat van opslag en hergebruik van water (bufferbekken, captatiebekken, watertransport, duiker naar waterzuiveringsinstallatie, waterzuiveringsinstallatie) is volledig in dienst – en in het belang – van de lokale landbouw. Deze ingrepen kunnen dan ook beschouwd worden als conform de stedenbouwkundige voorschriften voor agrarisch gebied.

De heraanleg van de wandelbrug en de aanleg van de natuurlijke waterpartij zijn niet conform de stedenbouwkundige voorschriften en kunnen dus beschouwd worden als zonevreemd. In hoofdstuk 2.4 wordt een gemotiveerde afwijking van de stedenbouwkundige voorschriften aangevraagd.

2.3.1.3 Atlas der buurtwegen

In het projectgebied zijn er geen historische buurtwegen aanwezig.

2.3.2 Infrastructuur

Dit project heeft geen invloed op de luchtvaart.

2.3.3 Milieu en natuur

Het projectgebied is niet gelegen in of nabij een VEN/IVON gebied. Er dient geen verscherpte natuurtoets opgemaakt te worden.

Het projectgebied is niet gelegen in of nabij vogel- en habitatrichtlijngebied. Er dient geen voortoets passende beoordeling opgemaakt te worden.

Op de biologische waarderingskaart wordt het projectgebied in nagenoeg volledig aangeduid als biologisch minder waardevol (bl / ur). Zeer beperkte zones worden met een andere waardering aangeduid, doch hier worden geen (grond)werken gepland.

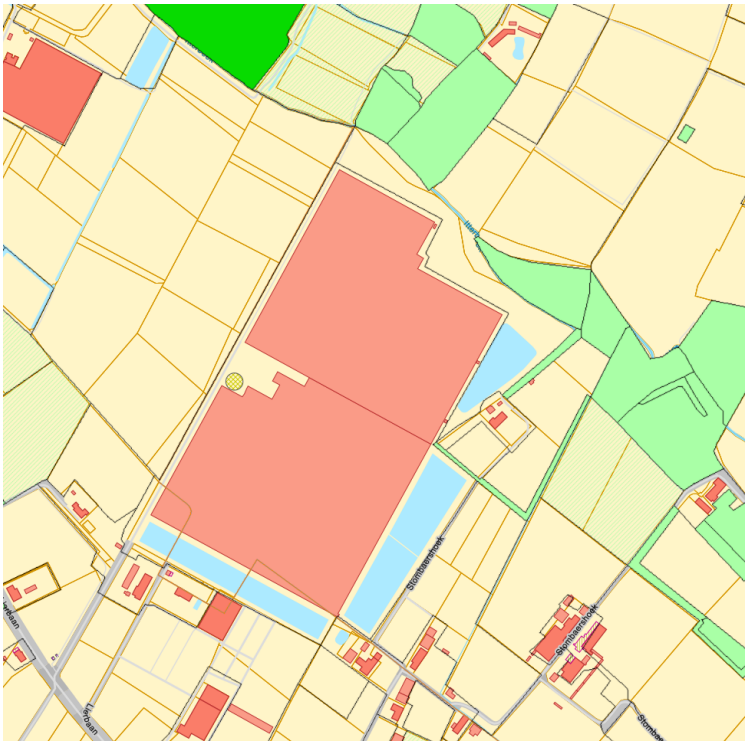

Op de Natura 2000 habitatkaart wordt het gebied niet gemarkeerd als habitat.

Het projectgebied is niet gelegen in een natuurreservaat.

Het projectgebied is niet gelegen in historisch permanent grasland.

2.3.4 Water

Het projectgebied is niet aangeduid als van nature overstroombaar.

Het project bevindt zich niet in beschermde gebieden ifv drinkwaterwinning.

Het projectgebied zelf ligt deels in pluviaal overstromingsgevoelig gebied (zie figuur onder links).

Het projectgebied zelf ligt deels in fluviaal overstromingsgevoelig gebied (zie figuur onder rechts).

De omgeving ligt deels in zowel pluviaal als fluviaal overstromingsgevoelig gebied.

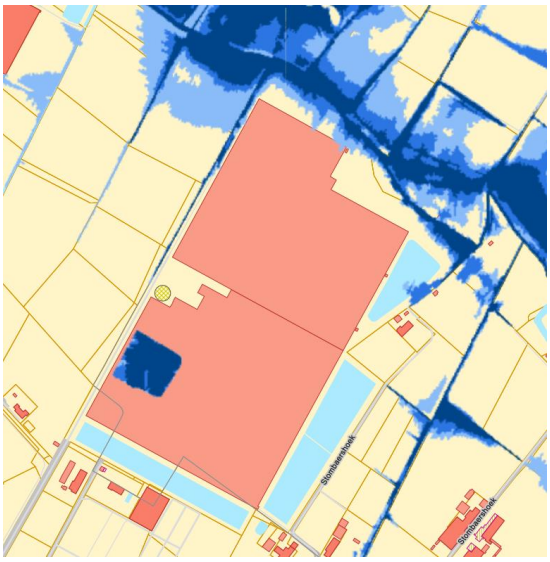

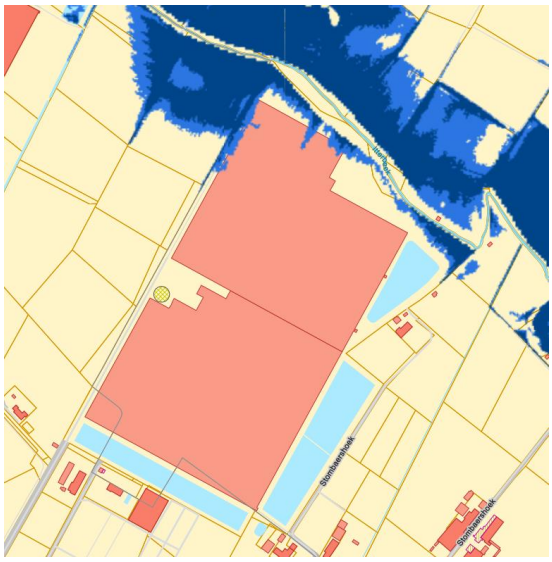

Er worden ingrepen gepland aan de Itterbeek, een waterlopen van 2e categorie in beheer bij Provincie Antwerpen. Voor deze ingrepen dient een machtiging te worden bekomen. Conform de voorschriften op de website van de Dienst Integraal Waterbeleid van Provincie Antwerpen, geldt een gunstig advies van deze Provinciale Dienst op voorliggende vergunningsaanvraag als machtiging van de werken. De Dienst Integraal Waterbeleid van Provincie Antwerpen werd bij het volledige ontwerpproces van de geplande ingrepen nauw betrokken.

2.3.5 Onroerend erfgoed

In het projectgebied is geen bouwkundig of landschappelijk erfgoed gesitueerd. Ruim 250m ten zuidoosten is het bouwkundig erfgoedelement “Hoeve” gelegen, ruim 300 m ten zuiden is het bouwkundig erfgoedelement “Langgestrekte hoeve” gelegen, ruim 400 m ten oosten is een ander bouwkundig erfgoedelement genaamd “Langgestrekte hoeve” gelegen, ruim 500 m ten noorden is het bouwkundig erfgoedelement “Hoeve Rijpermans” gelegen en ruim 500 m ten oosten is het bouwkundig erfgoedelement “Hoeve Pauwenberghoeve” gelegen.

Geen van deze erfgoedelementen – of verder gelegen erfgoedelementen – ondervindt enige negatieve impact door de geplande werken. Door het verlagen van de overstromingsdruk worden verschillende erfgoedelementen (met name Hoeve Pauwenberghoeve) zelfs beter beschermd door de geplande werken.

Het projectgebied is niet gelegen in gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt. Het is geen archeologische site of archeologische zone.

Volgens de beslissingsboom van onroerend erfgoed moet er geen archeologienota worden opgemaakt voor de werken in de waterloop (bv. verdiepen). Voor de aanleg van de bekkens en de landschappelijke inrichting zijn de perceeloppervlakte (< of > 3000 m²) en de bodemingreep (< of > 1000 m²) van belang.

Zowel de perceeloppervlakte als de bodemingreep overschrijden deze grenzen ruim. Er dient een archeologienota opgemaakt te worden.

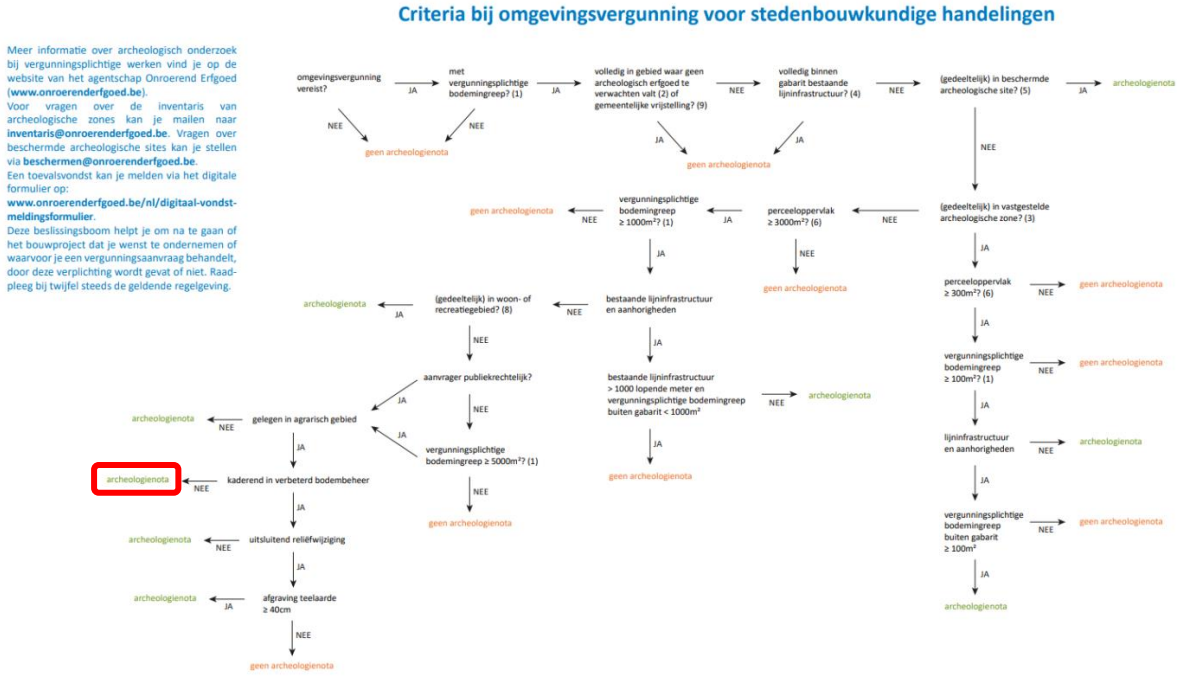

2.4 Integratie geplande werken in de omgeving

De geplande werken zijn niet allen in lijn met de stedenbouwkundige voorschriften en zijn bijgevolg zonevreemd. Daarom wordt hiervoor een gemotiveerde afwijking aangevraagd.

2.4.1 Gemotiveerd verzoek voor afwijking van de stedenbouwkundige voorschriften

De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening voorziet dat er mag afgeweken worden van de stedenbouwkundige voorschriften voor het uitvoeren van werken van algemeen belang die een beperkte ruimtelijke impact hebben (VCRO art.4.4.7.§2).

Handelingen van algemeen belang kunnen een ruimtelijk beperkte impact hebben vanwege hun aard of omvang, of omdat ze slechts een wijziging of uitbreiding van bestaande of geplande infrastructuren of voorzieningen tot gevolg hebben.

Conform het *Besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, § 2, en artikel 4.7.1, § 2, tweede lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening* vallen de ingrepen onder artikel 3, § 2 , 1° en 4°.

HOOFDSTUK III [DE HANDELINGEN VAN ALGEMEEN BELANG DIE EEN RUIMTELIJKE BEPERKTE IMPACT HEBBEN OF ALS DERGELIJKE HANDELINGEN BESCHOUWD KUNNEN WORDEN (verv. BVR 20 juli 2012 , art. 3)]

§ 2. Naast de handelingen, vermeld in paragraaf 1, kunnen de volgende handelingen van algemeen belang beschouwd worden als handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben als vermeld in artikel 4.4.7, § 2, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. De handelingen hebben betrekking op :

1° de aanleg, wijziging of uitbreiding van openbare fiets-, ruiter- en wandelpaden, en andere paden voor de zwakke weggebruiker;

…

4° handelingen met betrekking tot bestaande of geplande openbare waterwegen of waterlopen, met inbegrip van de bijbehorende infrastructuur, zoals :

b) de aanleg van overstromingsgebieden met een oppervlakte kleiner dan 5 ha;

c) de aanleg van oeverzones;

d) de herinrichting en hermeandering van waterlopen;

<u>Motivatie afwijking</u>

Het vervangen van de wandelbrug is een wijziging van een bestaand wandelpad, dat op deze locatie de Itterbeek kruist. Het is dan ook duidelijk dat deze ingreep valt onder Art. 3, §2, 1°.

Het aanbrengen van dood hout in de Itterbeek wordt gedaan om de ecologische waarde van de waterloop te verhogen. Deze ingreep is duidelijk een herinrichting van de waterloop en valt dan ook onder Art. 3, §2, 4° d).

De natuurlijke waterpartij wordt aangelegd om de ecologische en landschappelijke waarde van de Itterbeek en bij uitbreiding van de vallei te verhogen. Op deze manier valt de ingreep onder Art. 3, §2, 4° d). Hier rechtstreeks mee gepaard zorgt de waterpartij door diens flauwe noordelijke talud tevens voor een grote oeverzone, waardoor kan gesteld worden dat de ingreep ook valt onder Art. 3, §2, 4° c). Omdat de waterpartij bovendien d.m.v. een drempel met de Itterbeek verbonden is, kan deze waterpartij extra buffercapaciteit bieden bij hoge waterstanden. Dat indachtig zou de waterpartij bijgevolg ook kunnen worden beschouwd als een overstromingsgebied en valt deze dus ook onder Art. 3, §2, 4° b).

De beperkte ruimtelijke impact wordt benadrukt door:

- het behoud van de lokale afwatering van omliggende percelen.
- de totale oppervlakte van de ingrepen, die < 4 000 m² bedraagt.
- het projectvoornemen om met de ingrepen aan landschapsontwikkeling te doen. Met name deze ingrepen worden uitgevoerd om meer landschappelijke waarde in de vallei te creëren.

Zodoende zijn de geplande werken geïntegreerd in de omgeving.

3 Sloopopvolgingsplan

Een sloopopvolgingsplan is vereist bij:

- sloop-, renovatie- of ontmantelingswerken bij gebouwen waarvoor een omgevingsvergunning vereist is en waarvan het totale bouwvolume groter is dan 1000 m³ voor alle niet-residentiële gebouwen waarop de vergunning betrekking heeft, of groter dan 5000 m³ voor alle in hoofdzaak residentiële gebouwen, met uitzondering van eengezinswoningen, waarop de vergunning betrekking heeft;
- sloop-, renovatie- of ontmantelingswerken in het kader van infrastructuurwerken waarvoor een omgevingsvergunning vereist is; en onderhoudswerken aan infrastructuur waarvoor een omgevingsvergunning vereist is en waarvan het volume groter is dan 250 m³.

➔ Binnen dit project worden geen bouwwerken gesloopt die voldoen aan de regelgeving VLAREMA art. 4.3.3. Er dient bijgevolg geen sloopopvolgingsplan opgemaakt te worden.

4 MER-plicht

Het mer-besluit van 10 december 2004 (BS 17.02.2005) deelt de mer-plichtige projecten in twee categorieën. Een eerste categorie van projecten is steeds onderworpen aan de mer-plicht (bijlage 1 mer-besluit), een tweede categorie kan via een gemotiveerd verzoek ontheven worden van de mer-plicht (bijlage 2 mer-besluit). Sinds 29 april 2013 bevat het mer-besluit nog een derde categorie van projecten (bijlage 3 mer-besluit) nl. projecten en activiteiten die in aanmerking komen voor een project-mer-screening.

Dit project bevindt zich niet onder de categorieën van bijlage 1 zodat geen project-MER moet worden opgesteld.

Dit project bevindt zich niet onder de categorieën van bijlage 2 zodat geen MER-ontheffing moet worden opgesteld.

Dit project bevindt zich onder de categorieën van bijlage 3 zodat een project-mer-screening moet worden opgesteld in het kader van de vergunningsaanvraag.

Van toepassing zijnde cat. uit bijlage 3:

1. Landbouw, bosbouw en aquacultuur

c) waterbeheersingsprojecten voor landbouwdoeleinden, met inbegrip van irrigatie- en drooggleggingsprojecten

5 Aanvullende informatie

5.1 Grondbalans

Voor de uitvoering van de werken zal een hoeveelheid grond van ± 11 511 m³ worden vrijgegraven. Hiervan wordt ± 2 650 m³ hergebruikt voor ophoging binnen de werf. De overige 8 861 m³ wordt afgevoerd conform Vlarebo. De maximale uitgravingsdiepte bedraagt 1.30 m.

De afvoer van de uitgegraven grond zal gebeuren in ca. 732 vrachten (aan- en afvoer). Het transport zal plaatsvinden op weekdagen binnen de werkuren van 7:00 tot 17:00. Gedurende de werken zal aan de in- en uitrit van de werf de nodige signalisatie voorzien worden zodat het auto-, fiets- en voetgangersverkeer steeds in veilige omstandigheden kan gebeuren.

5.2 Watertoets

5.2.1 Waterkwantiteit

Het projectvoornemen voorziet het stockeren van oppervlaktewater in een bekken voor later hergebruik in de landbouwsector in de directe omgeving. In afspraak met de waterloopbeheerder -Provincie Antwerpen DIW- is afgesproken dat captatie enkel mogelijk is in de periode oktober – maart wanneer de debieten en waterpeilen in de Itterbeek hoog zijn. Ook verzekert het inlaatpeil van het captatiebekken dat er enkel water wordt gecapteerd bij hogere waterpeilen in de waterloop. In dit opzicht zal de waterkwantiteit in het waterloopsysteem in die periode zeer beperkt dalen. Dit heeft evenwel geen impact op de omgeving. Uit hydraulische modellen blijkt in totaal jaarlijks zo'n 40 000 m³ piekwater gestockeerd zou worden om nadien nuttig aangewend te worden. Dit volume is op heden reeds de waterbehoefte van de betrokken bedrijven en zal dus zeker nuttig aangewend kunnen worden.

De piekwaterpeilen en -debieten in de Itterbeek zullen dalen door het projectvoornemen door het onttrekken van water uit de waterloop bij hoge waterstanden. De impact van het projectvoornemen op deze waarden wordt echter als verwaarloosbaar beschouwd, aangezien de captatie aan een beperkte pompdebiet gebeurt.

De basiswaterpeilen zullen ongewijzigd blijven; het onttrekken van water gebeurt immers enkel bij hoge waterstanden. De laagste waterpeilen zullen enigszins verhoogd worden door het aanbrengen van dood hout in

de Itterbeek. De basis- en laagste debieten in de Itterbeek blijven ongewijzigd ten gevolge van het projectvoornemen.

Op heden is het merendeel van het projectgebied evenals diens omgeving aangeduid als zowel pluviaal als fluviaal overstromingsgevoelig gebied (zie afbeeldingen onder). Er worden geen ophogingen voorzien binnen deze overstromingscontouren. Wel voorziet het projectvoornemen in ontgravingen binnen de overstromingscontouren, waardoor de buffercapaciteit van de vallei dus stijgt.

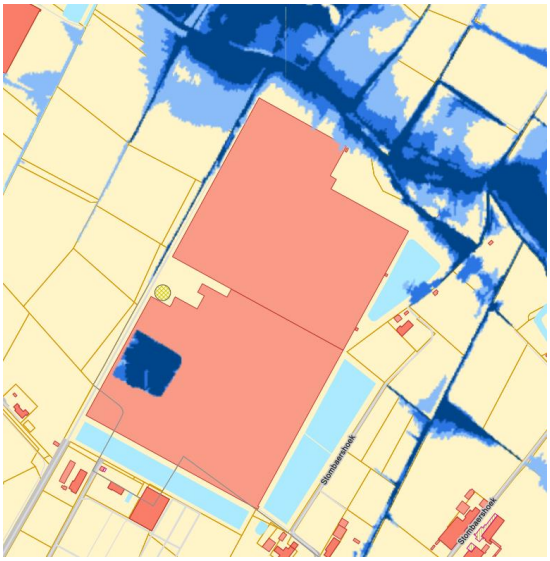

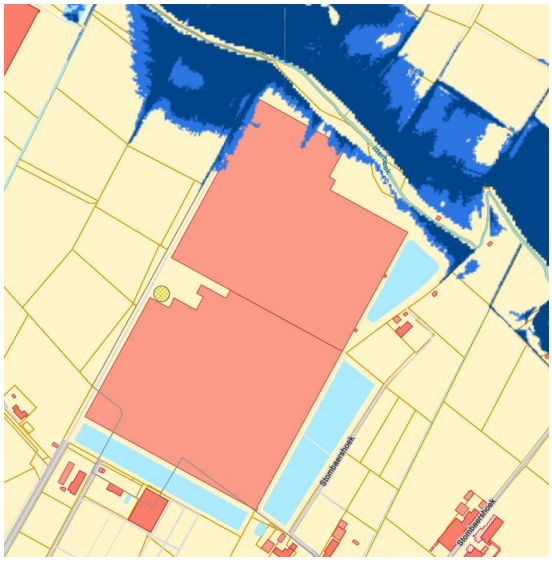

Het bufferbekken wordt waterdicht aangelegd. Primato heeft jaarrond een waterbehoefte en kan dus steeds water uit het bekken onttrekken wanneer dit gevuld zou zijn. Op die manier kan er steeds voldoende buffercapaciteit behouden worden voor eventuele neerslag op het bekken. Er is bijgevolg geen noemenswaardig risico op overtoppen van het bekken aangezien dit – behalve door neerslag – enkel via een pompinstallatie kan worden gevuld.

De afwatering van de omliggende percelen blijft behouden.

5.2.2 Waterkwaliteit

Deze ingrepen hebben een positief effect op zowel de structuurkwaliteit als de ecologische waterkwaliteit van de waterloop. Met name het aanbrengen van dood hout heeft een positief effect op de waterkwaliteit, zoals hoger ook reeds aangehaald.

5.2.3 Grondwater

Het dood hout in de Itterbeek zal de laagste waterstanden enigszins verhogen. Hierdoor zullen ook de laagste grondwaterstanden iets hoger worden gehouden, wat gunstig is voor de aangrenzende landbouwpercelen. Deze impact zal evenwel zeer beperkt zijn.

Door de zeer flauwe oevers van de natuurlijke waterpartij en de waterdoorlatende taluds en bodem van het captatiebekken zal het grondwater beter gevoed kunnen worden. Ook deze ingrepen zullen de grondwaterstanden dus enigszins beter op peil kunnen houden dan op heden het geval is.

Het projectvoornemen voorziet voor het overige geen noemenswaardige wijzigingen aan het grondwater. Er is weliswaar een drainagenet voorzien onder het bufferbekken, maar zoals hoger reeds beschreven zal dit net enkel in uitzonderlijke situaties zeer kortstondig gebruikt worden om de grondwaterstand lokaal en tijdelijk te verlagen voor dringende interventies in het bufferbekken bij grondwaterstanden die het niet toelaten om het bufferbekken volledig te ledigen.

5.2.4 GSV Hemelwater

Het bufferbekken wordt waterdicht aangelegd. Jaarrond is er evenwel een afname van het gebufferde water door (o.a.) tomatenbedrijf Primato, waardoor er ook jaarrond een zekere buffer voorzien kan worden voor neerslag op het bekken. Deze constante afname van water uit het bufferbekken betekent dat alle neerslag die op het bufferbekken valt, integraal hergebruikt wordt en op deze manier niet voor wateroverlast kan zorgen. Hergebruik scoort hoger op de Ladder van Lansink dan infiltratie en draagt van ook de voorkeur.

Indien de waterdichte afwerking van het bufferbekken bijgevolg als verharding beschouwd zou worden, is het duidelijk dat de aanleg van infiltratievoorzieningen ter compensatie van de verharding geen meerwaarde zouden hebben.

Ter hoogte van de noodoverlaat van het bufferbekken wordt een talud- en maaiveldbescherming aangelegd in schanskorven en steenbestorting/zand. Deze verhardingen fungeren louter als bescherming tegen het snelstromend water als de noodoverlaat ooit in werking dient te treden. De verhardingen zijn waterdoorlatend, het hemelwater dat erop terechtkomt kan dan ook ter plaatse infiltreren.

5.3 Toegevoegde bijlagen

Volgende bijlagen werden bijgevoegd:

- Bijlage B32: Archeologienota
- Bijlage V1: Vegetatiewijzigingen
- Project-mer-screening

© Antea Group 2025

Zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Antea Group mag geen enkel onderdeel of uittreksel uit deze tekst worden weergegeven of in een elektronische databank worden gevoegd, noch gefotokopieerd of op een andere manier vermenigvuldigd.